

Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Cena 80 groszy

SPRAWY DEWIZOWE

M I E S I Ę C Z N I K

Prenumerata kwartalna 2 zł.

wraz z przesyłką pocztową

Konto P. K. O. Nr. 22.308

Administracja: Warszawa, Senatorska 8

7380
II
C795
11/19
REDAKTOR

STANISŁAW ETTINGER

Adwokat

Nr. 1

Warszawa, kwiecień 1937 r.

Rok I

OD REDAKCJI

Biblioteka Jagiellońska

1003017941

Przystępując do wydawania pierwszego w Polsce pisma, poświęconego wyłącznie sprawom dewizowym, kierujemy się intencją spopularyzowania tej dziedziny prawno-gospodarczej, a w szczególności zamierzamy nadać pismu charakter praktyczny i informacyjny, możliwie unikając rozważań czysto teoretycznych, mogących interesować niewielką grupę teoretyków, prawników i ekonomistów. W szczególności w piśmie naszym będą systematycznie i popularnie opracowywane poszczególne zagadnienia prawa dewizowego, najczęściej w obrocie gospodarczym spotykane.

Z powodu usprawiedliwionej fluktuacjami życia gospodarczego zmienności przepisów dewizowych, oraz stosowania ich w praktyce przez organy wykonawcze na zasadzie swobodnego uznania, — redakcja nie może udzielać odpowiedzi czytelnikom na zapytania, dotyczące konkretnych wypadków.

GŁÓWNE ZASADY POLSKIEGO PRAWA DEWIZOWEGO^{REG}

Reglamentacja dewizowa, wprowadzona w Polsce przez Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z 26 kwietnia 1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi (Dz. U. R. P. Nr. 32. poz. 249), opiera się na następujących najbardziej istotnych zasadach:

I. Zasady materialne.

1) Rozróżnienie krajowca i cudzoziemca dewizowego w zależności od stałego zamieszkiwania w kraju lub za granicą, przy czym kwestia obywatelstwa nie ma znaczenia.

2) Moc obowiązująca polskiego prawa dewizowego w stosunku do krajowców dewizowych również w czasie pobytu ich za granicą.

3) Zakaz (z nielicznymi wyjątkami) obrotu złotem i zagranicznymi środkami płatniczymi, przy czym za środek płatniczy uważane są nie tylko pieniądze, lecz również walory, weksle, czeki, polecenia wypłat itp.

4) Obowiązek zaoferowania do skupu należności za wyeksportowany za granicę towar oraz za sprzedane lub zastawione za granicą papiery procentowe i dywidendowe oraz za kupony od tych papierów.

5) Zakaz przekazywania, wysyłania i wywozu za granicę wszelkich tj. zarówno krajowych, jak i zagranicznych środków płatniczych, złota, papierów procentowych i dywidendowych, kuponów od tych papierów oraz książeczek oszczędnościowych.

6) Zakaz przywozu złota z zagranicy z pewnymi wyjątkami.

7) Zakaz stawiania do dyspozycji cudzoziemców dewizowych zarówno krajowych, jak i zagranicznych środków płatniczych, oraz skuteczniania przekazów, przelewów oraz wpłat na ich rachunki w kraju.

8) Zakaz dokonywania jakichkolwiek wypłat w kraju z polecenia cudzoziemca.

9) Zakaz udzielania kredytu cudzoziemcom lub poręki za spłatę takiego kredytu.

10) Obowiązek rejestracji w Banku Polskim uzyskanych od cudzoziemców kredytów oraz udzielonych poręk przez krajowca dewizowego za spłatę takich kredytów.

11) Obowiązek stosowania do wszelkich obrotów, dokonywanych w zagranicznych środkach płatniczych, kursów urzędowych giełdy pieniężnej w Warszawie.

12) Zakaz ogłaszania innych kursów krajowych i zagranicznych środków płatniczych, niż notowanych na warszawskiej giełdzie pieniężnej.

13) Reglamentacja obrotu towarowego w zakresie przywozu i wywozu oraz skoordynowanie reglamentacji obrotu towarowego z reglamentacją dewizową.

II. Zasady formalne.

1) Wyjęcie z pod zakazów, wynikających z reglementa-

cji dewizowej, Banku Polskiego. Wyjęcie to nie dotyczy rachunków cudzoziemców w Banku Polskim.

2) Możliwość dokonywania czynności, zakazanych przez prawo dewizowe, za otrzymaniem zezwolenia właściwego organu.

3) Centralizacja wykonywania reglamentacji dewizowej w specjalnym organie kolegialnym pod nazwą „Komisja Dewizowa“.

4) Przelanie na przedsiębiorstwa bankowe, które uzyskały od Ministra Skarbu uprawnienia banków lub agentów dewizowych, prawa wykonywania w pewnym zakresie reglamentacji dewizowej oraz handlu zagranicznymi środkami płatniczymi.

5) Decydowanie przez Komisję Dewizową przy udzieleniu zezwoleń w zakresie obrotu, regulowanego przez prawo dewizowe, na zasadzie swobodnego uznania, bez możliwości petenta odwołania się do wyższej instancji.

6) Prowadzenie przez banki dewizowe szczególnego rodzaju rachunków cudzoziemców, a mianowicie: rachunków „wolnych“, „zablokowanych“, „specjalnych“, oraz gdańskich („Daki“).

7) Nadzór nad wykonywaniem reglamentacji towarowej przez Komisję Obrotu Towarowego z powierzeniem tego wykonania instytucjom samorządu gospodarczego oraz instytucjom o charakterze mieszanym państwowo - samorządowym. jak np. Centralna Komisja Przywózowa lub Polski Instytut Rozrachunkowy.

8) Obowiązek okazywania przy nadawaniu na pocztę zawartości listów i przesyłek poleconych i wartościowych, skierowanych za granicę.

III. Zasady karne.

1) Karalność naruszenia przepisów Dekretu Dewizowego.

2) Łagodniejsza karalność działania nieumyślnego i bez chęci zysku.

3) Surowsza karalność przy zawodowym spełnianiu przestępstw.

4) Właściwość sądów powszechnych w sprawach o przestępstwa dewizowe.

5) Wymierzanie kar pozbawiania wolności i grzywny.

6) Orzekanie konfiskaty będących przedmiotem przestępstwa pieniędzy, złota oraz papierów wartościowych.

7) Obowiązek zarządzenia tymczasowego zaareztowania oskarżonego w wypadku przemytnictwa.

8) Możliwość złagodzenia lub uchylenia środka zapobiegawczego jedynie na wniosek prokuratora.

IV. Zasady interpretacji.

Wynikająca z pozostawienia swobodnego uznania Komisji Dewizowej przy decydowaniu przez nią kwestii zakresu reglamentacji dewizowej konieczność interpretowania przepisów dewizowych również pod kątem widzenia celowości, wynikającej z każdorazowych zamierzeń polityki pieniężno-gospodarczej.

STANISŁAW ETTINGER

INKASO NALEŻNOŚCI CUDZOZIEMCÓW PRZEZ ADWOKATÓW

Zgodnie z art. 8 p. 2 Dekretu Dewizowego zabronione jest bez zezwolenia Komisji Dewizowej dokonywanie wpłat na rzecz cudzoziemców dewizowych tj. osób fizycznych i prawnych, mających miejsce zamieszkania względnie siedzibę za granicą. Z powyższego zakazu wynika zarówno niedopuszczalność wpłat bezpośrednio cudzoziemcowi, jakoteż na ręce jego pełnomocnika nawet zamieszkałego w kraju, gdyż wpłata dokonywana jest wówczas również na rzecz cudzoziemca.

Komisja Dewizowa w okólniku Nr. 24 z dnia 22 lipca 1936 r. udzieliła generalnego zezwolenia adwokatom na inkasowanie należności cudzoziemców od ich dłużników zamieszkałych w kraju oraz jednocześnie upoważniła dłużników do dokonywania wpłat na ręce adwokatów-pełnomocników cudzoziemców. Należy uważać *lege non distingente*, że powyższe uprawnienie dotyczy zarówno inkasa należności płaconych przez dłużnika w drodze dobrowolnej, jak i w drodze przymusowego wykonania.

Z powyższego wynika, że organy egzekucyjne i sądowe powinny na żądanie adwokata-pełnomocnika cudzoziemca wydawać do jego rąk fundusze, wyegzekwowane od dłużnika. Wobec tego, że zgodnie z art. 106 Prawa o ustroju adwokatury z 1932 r. aplikanci adwokaccy mogą zastępować swych patronów w sądach, przeto aplikant adwokacki, substytuowany przez swego patrona, ma również prawo odbioru na rzecz cudzoziemca — mocodawcy patrona wyegzekwowanych przez dłużnika należności.

Zezwolenie, zawarte w okólniku Nr. 24, nie obejmuje natomiast obrońców sądowych.

Adwokat nie ma nadal prawa inkasowania należności od cudzoziemców na rzecz swego mandanta również cudzoziemca, gdyż przepis okólnika dotyczy jedynie należności cudzoziemców od osób zamieszkałych w kraju, zaś zakaz art. 8 stawiania do dyspozycji cudzoziemców środków płatniczych obejmuje w kraju dłużników stale zamieszkałych, jak i cudzoziemców chwilowo w kraju przebywających.

Zezwolenia na inkasowanie należności cudzoziemców przez adwokatów udzieliła Komisja Dewizowa pod warunkiem, że zainkasowane sumy po potrąceniu przypadających do zapłaty jedynie w związku z daną sprawą podatków i danin publicznych oraz honorarium adwokata i poniesionych przez niego kosztów — zostaną wpłacone przez adwokata na rachunek zablokowany wierzyciela w ciągu miesiąca do jednego z oddziałów Banku Polskiego lub banków dewizowych. Przy wpłacie winien adwokat złożyć bankowi na piśmie rozliczenie potrąceń dokonanych z zainkasowanej sumy i podać dokładne oznaczenie.

Nie wolno adwokatowi przekazać zagranicę bez zezwolenia Komisji Dewizowej lub wypłacić tej sumy w kraju do rąk cudzoziemca mocodawcy lub z jego polecenia innej osobie.

Wreszcie okólnik uzależnia dokonanie zainkasowania od wyrażenia przez cudzoziemca-mocodawcę zgody na wpłacenie przez adwokata zainkasowanych sum na rachunek zablokowany.

Ostatni przepis jest w istocie rzeczy zbędny, gdyż dłużnik płacący adwokatowi — pełnomocnikowi cudzoziemca płaci właściwie i niewadliwie oraz zwalnia się ze swego zobowiązania, przy czym kwestia wyrażenia zgody przez wierzyciela na zainkasowanie sumy pod warunkiem późniejszego wpłacenia jej na rachunek zablokowany jest dla dłużnika zupełnie obojętna. O ile zaś chodzi o adwokata, to ten w każdym wypadku niezależnie od tego, czy otrzymał zgodę mocodawcy, czy też zgody tej nie otrzymał — obowiązany jest wpłacić zainkasowaną sumę, po dokonaniu zezwolonych potrąceń, na rachunek zablokowany. Nieuzyskanie zgody cudzoziemca na zainkasowanie sumy może powodować jedynie i conajwyżej cywilną odpowiedzialność adwokata wobec swego mocodawcy, o ile czynnością swoją dokonaną bez zgody mocodawcy naraził swego mocodawcę na szkodę.

POSTĘPOWANIE DEWIZOWE

1. Formularze wniosków dewizowych

Podajemy poniżej w usystematyzowanym układzie przepisy okólników Komisji Dewizowej w przedniocie używania formularzy przy składaniu wniosków, dotyczących obrotów, podlegających reglamentacji dewizowej.

1) Obowiązek używania formularzy.

Na każde zapotrzebowanie zagranicznych środków płatniczych oraz przekazywanie pieniędzy za granicę — również zapotrzebowanie załatwiane w kompetencji banków dewizowych — musi być złożony odpowiedni wniosek. Do tego celu służą odpowiednie formularze.

Wnioski, które wymagają zezwolenia Komisji Dewizowej, mogą być przesyłane do tej Komisji *tylko za pośrednictwem banków dewizowych* (ok. 3).

Komisja Dewizowa rozpatruje tylko wnioski przedłożone na wprowadzonych przez nią urzędowych formularzach. Potrzebne uzasadnienie, w razie niewystarczającego miejsca na stronie przedniej, umieszczać należy na odwrotnej niezadrukowanej stronie formularza (ok. 20). Wnioski sporządzać należy w dwóch egzemplarzach (ok. 3).

Wnioski składane nie na urzędowych formularzach oraz zawierające jakiegokolwiek błędy formalne, będą bezwzględnie zwracane bez rozpatrywania. Komisja Dewizowa podkreśla konieczność dokładnego i czytelnego (o ile możliwości na maszynie) wypełniania wszystkich formularzy (ok. 14).

2) Rodzaje formularzy.

W związku z wprowadzeniem nowych formularzy, wyjaśnia się, iż poszczególnych formularzy należy używać:

- Form. A** — biały — na nabycie i jednorazowe przekazanie za granicę lub wpłacenie w kraju na rachunki litorowe zagraniczne należności, lub zaliczki za nabyty zagranicą towar;
- Form. B** — biały — na nabycie i jednorazowe przekazanie za granicę lub wpłacenie w kraju na rachunki litorowe zagraniczne wszelkich innych należności;
- Form. C** — zielony — na wielokrotne przekazywanie za granicę lub wysyłanie pocztą należności z tytułu okresowych świadczeń;

- Form. D** — różowy — na wywóz lub wysłanie (jednorazowo) pocztą krajowych i zagranicznych środków płatniczych lub walorów, już przez wnioskodawcę posiadanych:
- Form. E** — żółty — na przekazywanie dewiz w późniejszym terminie (promesy dewizowe) (ok. 12).

3) Opłaty.

Komisja Dewizowa jest uprawniona do pobierania opłat manipulacyjnych od poszczególnych swoich czynności urzędowych w oznaczonej przez siebie wysokości (Art. 3 p. 2 Dekr. Dew.).

Formularze są do nabycia we wszystkich oddziałach Banku Polskiego (obecnie również w bankach dewizowych) (ok. 3). Cena formularza wynosi dla formularzy A, B, D i E — groszy 50, dla formularza C — zł. 2.—. W razie zwrotu formularzy zniszczonych, oddziały Banku Polskiego bonifikować będą pobraną uprzednio opłatę manipulacyjną w całości (ok. 3).

Celem zwolnienia drobnych transakcyj dewizowych od opłaty manipulacyjnej na rzecz Komisji Dewizowej w formie opłaty za formularze i uproszczenia toku czynności, — Komisja Dewizowa zwalnia banki dewizowe od obowiązku przyjmowania wniosków formalnych na sprzedaż i przekaz walut do równowartości sumy zł. 10. Przy tego rodzaju wnioskach, załatwianych w ramach uprawnień banków dewizowych, formularze mogą być zastąpione pismem klienta zamiejscowego lub blankietem własnego nakładu danego banku, w którym winna być podana wysokość sumy do przekazania, cel i podpis klienta. Do tych zgłoszeń należy dołączyć dowody, normalnie wymagane. Jeżeli zgłoszenie zawiera prośbę o sprzedaż pieniędzy zagranicznych na podstawie paszportu, lub karty cyrkulacyjnej, bank powinien odnotować na tych zgłoszeniach numer paszportu, lub karty cyrkulacyjnej. Za blankiety wyżej wymienione nie należy pobierać żadnych opłat. Zgłoszenia na pokrycie zobowiązań w wyżej podany sposób można uwzględniać, o ile całość zobowiązania, płatnego w danym terminie, nie wynosi więcej niż zł. 10.— (ok. Zw. Banków Nr. 37).

Oprócz opłat za formularze, pobierać będą banki dewizowe i oddziały Banku Polskiego na rzecz Komisji Dewizowej opłatę manipulacyjną w wysokości $\frac{1}{2}\%$ od sumy, na jaką opiewa zezwolenie, udzielone przez Komisję Dewizową. Opłacie tej podlegają wszystkie zezwolenia udzielone przez Komisję Dewizową na dokonanie przekazów za granicę (również w formie promes dewizowych) oraz wpłat na rachunki zagraniczne wolne, o ile ogólna kwota zezwolenia przekracza sumę, lub równowartość zł. 3.000.— Przy przeliczeniu sum, podanych

we wniosku w obcych walutach, na złote należy stosować kurs sprzedaży z dnia wydania zezwolenia. Przy obliczaniu opłaty manipulacyjnej od zezwoleń na przekazy wielokrotne, należy przyjąć za podstawę ogólną sumę całego okresu, na jaki udzielono zezwolenia (ok. 20 i 30).

Zezwolenia Komisji Dewizowej na przyjęcie papierów procentowych i dywidendowych do depozytu, przywóz z zagranicy, wysłanie za granicę, sprzedaż lub przeniesienie do depozytu innej osoby takich papierów — podlegają opłacie manipulacyjnej na rzecz Komisji Dewizowej w wysokości $\frac{1}{2}\%$ od wartości kursowej lub od wartości nominalnej, jeśli papiery nie są dopuszczone do notowań, o ile wartość przekracza kwotę zł. 5.000 (ok. 33).

Zezwolenia udzielone przez Komisję Dewizową na przekazy do Austrii podlegają opłacie manipulacyjnej w wysokości $\frac{1}{2}\%$ od sumy, na jaką przekaz opiewa (ok. 17).

Banki dewizowe obliczać mogą klientom za przekazy do Niemiec tytułem prowizji 1% od sumy przekazu (minimum zł. 2.—), ponadto pobiorą 1% na rzecz Banku Polskiego, wpłacając pobraną na rzecz Banku Polskiego kwotę równocześnie z sumą przekazu. W przypadkach udzielenia zezwolenia na przekaz do Niemiec przez Komisję Dewizową, tj. jeżeli zobowiązanie przekracza sumę zł. 3.000 lub jej równowartość, bank dewizowy pobierze ponadto $\frac{1}{2}\%$ od sumy zezwolenia tytułem opłaty manipulacyjnej na rzecz Komisji Dewizowej (ok. 35).

Bank dewizowy pobiera tytułem prowizji od wniosków odmownie załatwionych po zł. 2.50 (ok. Zw. Banków z dnia 15.IX. 1936).

4) *Posługiwanie się poszczególnymi formularzami.*

Formularz A. Dla zapotrzebowania, wynikłego z tytułu importu towarów, należy używać formularza z nadrukiem A (ok. 3).

We wniosku winny być wymienione ściśle następujące dane:

1) rodzaj towaru (np. szmaty bawełniane, szmaty wełniane) w/g nomenklatury Taryfy Celnej Przywozowej;

2) kraj pochodzenia towaru;

3) waga towaru, określona w kilogramach, niezależnie od wagi zwyżkowej;

4) dokładna data faktury i ogólna suma;

5) numer kwitu celnego i jego data (data uiszczenia należności celnej);

6) szczegóły, dotyczące należności, posiadanych przez zleceniodawcę za granicą (na odwrócie wniosku);

7) czytelny podpis oraz adres zleceniodawcy;

8) wysokość kwot, płatnych w poszczególnych terminach, o ile zapłata nie ma nastąpić jednorazowo;

9) wszelkie dokładne wyjaśnienia, mogące ułatwić Komisji Dewizowej powzięcie decyzji (na odwołanie wniosku) (ok. 14).

Formularz B. Dla zapotrzebowań, wynikłych z innych tytułów, niż z tytułu importu towarów, służą formularze z nadrukiem B (ok. 3). Wszelkie wnioski, dla których nie można użyć jednego z formularzy A, C, D lub E, należy składać na formularzu B, poprawiając odpowiednio treść druku (ok. 20).

Formularz C. Zezwolenia na wielokrotne przekazywanie lub wielokrotną wysyłkę pocztą środków płatniczych (zagranicznych i krajowych) udziela wyłącznie Komisja Dewizowa na podstawie wniosków form. C, przesłanych za pośrednictwem banków dewizowych lub oddziałów Banku Polskiego, na następujące cele:

a) na koszty utrzymania za granicą (z wyłączeniem turystyki), na opłacanie należności za dokonane usługi lub prace oraz wszelkie inne świadczenia;

b) na uiszczanie należności z tytułu opłat licencyjnych, patentowych, kartelowych, składek asekuracyjnych, reasekuracyjnych, prowizyj, czynszów, procentów, rat amortyzacyjnych lub innych podobnych celów.

Zezwolenia udzielane będą na okresy *nie dłuższe niż 9 miesięcy* (ok. 12).

Zezwolenia okresowe C, wydawane przez Komisję Dewizową, uprawniają klienta jedynie do skutecznego przekazów za pośrednictwem banku dewizowego lub poczty; nie jest natomiast dopuszczalne sprzedawanie przez bank na zasadzie takiego zezwolenia walut obcych, które klient zamierza następnie wysłać pocztą.

We wnioskach C na przekazy wielokrotne należy zarówno w rubryce „przybliżona równowartość przekazu ratalnego w złotych”, jak i w rubryce „kwota przekazu oraz nazwa waluty (cyframi i słowami)” podawać wyłącznie ratalną sumę przekazu, nie zaś globalną, przy czym w pierwszej z tych rubryk powinna być podana równowartość w złotych, w drugiej natomiast — wysokość raty w walucie przekazu (ok. 4).

Podanie o przekaz na koszty utrzymania za granicą musi zawierać cel i termin pobytu oraz okres, na jaki jest przeznaczona suma przekazywana (ok. 3). Klient, składający wniosek o przekaz za granicę na powyższe cele, winien w każdym przypadku złożyć pisemną deklarację, od jakiego czasu osoba, dla której przekaz jest przeznaczony, przebywa za granicą, ile zabrała pieniędzy przy wyjeździe na podstawie paszportu (z podaniem daty i banku dewizowego) oraz na przekaz ja-

kich sum i przez który bank dewizowy od chwili ostatniego wyjazdu na wniosek tej samej lub innej osoby przekazującej uzyskano zezwolenie (ok. 4).

Formularz D. Wnioski na wywóz za granicę lub wysyłkę pocztą zagranicznych i krajowych środków płatniczych, jak również papierów procentowych i dywidendowych, kuponów od takich papierów, książeczek oszczędnościowych oraz płatnych w kraju weksli i czeków, mogą być składane tylko w oddziałach Banku Polskiego na form. D (ok. 12) oraz w bankach dewizowych (ok. 26).

We wniosku należy zamieścić oświadczenie wnioskodawcy (przy wysyłce weksli płatnych w kraju), czy suma wekslowa ma być po wpływie zapisana na rachunek wolny, czy też przekazana za granicę (ok. 14).

Formularz E. Wniosek o zezwolenie na przekazanie dewiz w terminie późniejszym, conajmniej po miesiącu od dnia jego złożenia, składa klient do Komisji Dewizowej za pośrednictwem banku dewizowego (oddziału Banku Polskiego).

Wnioskiem tego rodzaju należy posługiwać się w wypadkach, kiedy chodzi o spłatę zagranicznych zobowiązań, w szczególności:

a) nowego kredytu finansowego, którego wpływ i datę wpływu winien stwierdzić bank dewizowy;

b) kredytu rembursowego, nowoprzyznanego w związku z importem lub eksportem;

c) akceptów polskich, wysyłanych na pokrycie nowopowstałych zobowiązań;

d) zobowiązań, wynikłych z tytułu udzielonych gwarancji lub innych należności, nie podanych powyżej.

We wniosku należy podać rodzaj transakcji, która stanowi podstawę do przyznania dewiz w przyszłości. W razie przydzielenia przez Komisję Dewizową promesy dewizowej na podstawie wniosku złożonego na formularzu A, powtórne składanie nowego wniosku w tej sprawie na formularzu E jest niepotrzebne (ok. 14).

W razie, jeżeli weksle lub чеки mają być wysłane za granicę z adnotacją „zezwolono na wysłanie za granicę i przekazanie równowartości za granicę w terminie” lub „zezwolono na wysłanie za granicę i zapisanie równowartości po wpływie na rachunek zagraniczny wolny”, umieszczoną przez oddział Banku Polskiego lub bank dewizowy, to wnioski winny być składane na formularzach E i rozpatrywane oraz załatwiane w ten sam sposób, jak wnioski na sprzedaż zagranicznych środków płatniczych (ok. 26).

5) *Przepis szczególny dla składów konsygnacyjnych.*

Wnioski o dokonywanie zagranicznych przekazów, wpłat na rachunek zagraniczny wolny lub wysyłkę weksli i walorów z tytułu prowizji i innych należności firm, prowadzących składki konsygnacyjne w Polsce na rachunek cudzoziemców i zapisanych do katastru w terytorialnie właściwej Izbie Przemysłowo-Handlowej, jak również z tytułu sum. potrzebnych na utrzymanie składu konsygnacyjnego, na opłacenie frachtów, cła, ubezpieczenia, podatków i innych opłat publicznych, jeżeli — w myśl umowy — zleceniodawca zagraniczny obowiązany jest do pokrywania tych wydatków, składane być mogą przez prowadzącego skład konsygnacyjny jedynie *za pośrednictwem jednego i tego samego banku dewizowego*, obranego przez prowadzącego skład konsygnacyjny, i to z reguły nie częściej, niż raz za ubiegły okres rozrachunkowy z zagranicznym dostawcą. Okresy te zależne są od umowy z zagranicznym zleceniodawcą, nie powinny być jednak krótsze niż miesięczne (ok. 40).

6) *Ponowne wnioski w tym samym przedmiocie.*

W wyjątkowych i należycie umotywowanych wypadkach (nowe okoliczności uzasadniające przekaz) może klient zwrócić się ponownie do Komisji Dewizowej w sprawie wniosku, który Komisja Dewizowa załatwiła odmownie, lub co do którego odroczyła swą decyzję. Ponowny wniosek winien być wniesiony na nowym przepisowym formularzu i wyłącznie za pośrednictwem tego banku dewizowego, w którym złożony był pierwotny wniosek. Bank dewizowy przedkładający taki wniosek, winien powołać się na: liczbę, datę i treść poprzedniej decyzji Komisji Dewizowej w danej sprawie (ok. 14).

7) *Informacje i korespondencja w sprawie biegu wniosków.*

W korespondencji, dotyczącej wniosków, winny banki dewizowe powoływać się zawsze na numer i datę decyzji Komisji Dewizowej, o ile wniosek był już załatwiony; w razie zaś, gdy decyzja jeszcze nie została wydana — podawać: datę złożenia wniosku do Komisji, numer wniosku oraz tytuł przekazu z wyszczególnieniem rodzaju towaru, branży, nazwy firmy oraz innych szczegółów, które ułatwiłyby odszukanie wniosku i załatwienie reklamacji (ok. 14).

W Komisji Dewizowej można otrzymać specjalne formularze, które po wypełnieniu składa się w Komisji Dewizowej, celem uzyskania informacji o biegu wniosku.

UKŁAD PŁATNICZY POLSKO-SZWAJCARSKI.

WYDANIE II.

Warszawa, dnia 17 marca 1937 r.

OKÓLNIK KOMISJI DEWIZOWEJ Nr. 22

(Przepisy zmienione uchwałą Komisji Dewizowej z dn. 15 marca 1937 r.)

Układ płatniczy Polsko-Szwajcarski.

Zapłata zobowiązań osób fizycznych i prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce, wobec takichże osób, mających zamieszkania lub siedzibę w Szwajcarii, oraz za dostawę towarów sprowadzonych na podstawie pozwoleń przywozu, wskazujących na Szwajcarię, jako kraj pochodzenia, — może być dokonywana — aż do odwoływania — jedynie z zachowaniem przepisów zawartych w niniejszym okólniku.

I

Należności z następujących tytułów mogą być przekazywane łącznie za pośrednictwem Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego w Warszawie:

a) przypadające osobom fizycznym lub prawnym, mającym miejsce zamieszkania lub siedzibę w Szwajcarii, z tytułu:

1) dostawy towarów sprowadzonych na podstawie pozwoleń przywozu, wskazujących na Szwajcarię, jako kraj pochodzenia;

2) dostawy towarów pochodzących i sprowadzanych z innych krajów, niż Szwajcaria, do dnia 23 lipca 1936 r.;

3) koszty uboczne związane z dostawami towarów, wymienionych w punktach 1 i 2, nie wyłączając kosztów transportu, opłat celnych i asekuracji:

4) świadczeń w obrocie uszlachetniającym i reperacyjnym;

5) świadczeń za usługi handlowe, jak n. p.: komisowe, prowizje, koszty komiwojażerów, honoraria itp.;

6) świadczeń z umowy o pracę, jak: uposażenia, płace zarobkowe, pensje dla przedstawicieli, urzędników, robotników itp.;

7) kosztów zarządu, tj. ogólnych kosztów administracji przy eksploatacji przedsiębiorstw samodzielnych, afiliowanych lub agencji;

8) zysków i strat powstałych z transakcyj handlowych;

9) procentów i różnic kursowych powstałych z obrotów handlowych;

10) świadczeń za patenty i prawa z dziedziny własności intelektualnych, jak licencje itp.;

b) przypadające osobom fizycznym i prawnym, mającym miejsce zamieszkania lub siedzibę w innych krajach niż Szwajcaria, z tytułu dostaw towarów sprowadzonych na podstawie pozwoleń przywozu, wskazujących na Szwajcarię, jako kraj pochodzenia, łącznie z wszelkimi kosztami ubocznymi, związanymi z takimi dostawami.

II

Należności wierzycieli szwajcarskich z następujących tytułów mogą być przekazywane na zasadach ogólnych:

- a) za towary pochodzące i przychodzące z innego kraju, niż Szwajcaria, sprowadzone do Polski po dniu 23 lipca 1936 (data uiszczenia należności celnej), z wyłączeniem kosztów ubocznych związanych z takim importem, jeżeli ich zapłata powinna nastąpić przez „Zahan”;
- b) przekazy z rachunków zagranicznych wolnych w walutach obcych „nowych”;
- c) zwroty sum na podstawie okólnika nr. 18 (ustęp ostatni);
- d) przekazy na koszty podróży i cele turystyczne;
- e) przekazy na koszty utrzymania i zasiłki;
- f) zapłaty za weksle nadesłane do inkasa, które przed wysłaniem za granicę zostały zaopatrzone w adnotację przewidzianą w okólniku nr. 26 (ustęp II pkt. a) lub b));
- g) należności z tytułu ubezpieczeń innych niż transportowe, według przepisów okólnika nr. 25.

III

Należności wierzycieli szwajcarskich z wszelkich innych tytułów, niż wymienione w ustępie I i II, mogą być — na żądanie wierzyciela — wpłacane do Banku Polskiego na konto „przekazy na Szwajcarię”.

Przy wpłatach należności wierzycieli szwajcarskich do Banku Polskiego dłużnik winien udowodnić tytuł i fakt istnienia zobowiązania. W tym celu dłużnik winien przedstawić dokumenty, stwierdzające tytuł długu, jak: akty notarialne, korespondencję lub wyciągi z ksiąg oraz złożzyć pisemne oświadczenie, że dług jego dotychczas nie został pokryty i że wpłata następuje na żądanie wierzyciela. Oddziały Banku Polskiego uprawnione są do rozpatrywania we własnym zakresie wniosków zainteresowanych osób o przyjęcie należności wierzycieli szwajcarskich na konto „przekazy na Szwajcarię” w Banku Polskim.

Bank Polski upoważniony jest załatwiać we własnym zakresie wnioski zainteresowanych osób w przedmiocie wpłacenia do „Zahanu” należności, pochodzących z tytułów wyszczególnionych w ustępie I niniejszego okólnika, które znajdują się w Banku Polskim na koncie „przekazy na Szwajcarię”.

Jeżeli do Banku Polskiego wpłacona ma być suma, znajdująca się na rachunku zablokowanym w jednym z banków dewizowych, dłużnik lub wierzyciel winien udowodnić tytuł i wysokość zobowiązania, na którego pokrycie dokonano wpłatę na rachunek zablokowany.

IV

Niezależnie od zapłaty wierzytelności szwajcarskich trybem przewidzianym w ustępie I i III niniejszego okólnika, możliwe jest — za zezwoleniem — uregulowanie ich w drodze kompensaty z wierzytelnościami polskimi od dłużników szwajcarskich, a w szczególności:

- a) Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego upoważnione jest do zezwalania pod jego kontrolą na rozliczenie należności wyszczególnionych w ustępie I pkt. a) i b), zarówno już wpłaconych do „Zahanu”, jak i dotąd niewpłaconych, — w sposób ustalony przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu;
- b) zezwolenia na rozliczenie należności wpłaconych do Banku Polskiego na konto „przekazy na Szwajcarię”, udzielać będzie Komisja Dewizowa w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu.

V

Przepisy niniejszego okólnika stosują się również do należności osób fizycznych lub prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Księstwie Lichtenstein, i do towarów sprowadzonych do Polski na podstawie pozwoleń przywozu, wskazujących na Księstwo Lichtenstein jako kraj pochodzenia.

VI

Przepisy niniejszego okólnika obowiązują również przedsiębiorstwa i organizacje, którym Komisja Dewizowa udzieliła generalnego upoważnienia do samodzielnego dysponowania posiadanymi zapasami dewiz (autonomie dewizowe, rachunki walutowe „E” itp.).

Komisja Dewizowa

Uwaga: Okólnik nr. 22 z dn. 10 lipca 1936 r. przestaje obowiązywać.

ZE ZWIĄZKÓW BANKÓW W POLSCE:

Związek Banków w Polsce Warszawa, dn. 17 marca 1937 r.

OKÓLNIK Nr. 46

Dot.: sprawy dewizowe.

Poniżej podajemy do wiadomości następujące wyjaśnienie Komisji Dewizowej, udzielone pismem do Związku Banków w Polsce z dnia 15 marca 1937 r. Nr. 4915/JP/UN/37;

„W związku ze sprzedawaną bankom dewizowym przez Bank Polski wypłatą na Wiedeń z zapasu clearingowego, Komisja Dewizowa komunikuje, że kontyngenty te przeznaczone są wyłącznie na pokrywanie zapotrzebowania na przekazy do Austrii z tytułu kosztów podróży, kosztów utrzymania i leczenia oraz zasiłków.

Sprzedaż może być dokonywana tylko w granicach indywidualnych lub generalnych zezwoleń Komisji Dewizowej (patrz okólniki Komisji Dewizowej Nr. 4 i 27) i nie może przekraczać równowartości zł. 500.—dzienne dla jednego zleceniodawcy.

Sprzedaż tego rodzaju przekazów lub czeków na kwoty wyższe lub na pokrycie zobowiązań z innego tytułu, w szczególności na pokrycie pre-

tsji z tytułu dochodów z kapitałów, nieruchomości, praw rzeczowych na tych nieruchomościach, wszelkich należności towarowych itp., — jest bezwzględnie niedopuszczalna i należności takie mogą być przekazywane jedynie za pośrednictwem Banku Polskiego”.

INFORMACJE

Z KOMISJI DEWIZOWEJ:

Wydane zostały następujące okólniki:

Okólnik Nr. 35 z 4 marca zmieniający po raz trzeci przepisy dotyczące obrotu dewizowego z Niemcami.

Okólnik Nr. 22 z 17 marca zmieniający po raz drugi przepisy dotyczące obrotu dewizowego ze Szwajcarią. Treść tego okólnika podana jest w numerze niniejszym.

* * *

Nadkontyngentowy przywóz surowców

Ukazał się komunikat prasowy, w którym Komisja Dewizowa podaje do wiadomości, że osoby, zamieszkałe w kraju, które posiadały przed dniem 27 kwietnia 1936 r. należności zagraniczne, nie podlegające obowiązkowi odsprzedaży w myśl obowiązujących przepisów, mogą otrzymać od Komisji Dewizowej zezwolenie na zużycie tych należności, celem zapłaty za następujące, sprowadzone do kraju surowce: metale nieszlachetne, jak: miedź, cyna, nikiel, aluminium, oraz złom żelazny, żeliwny i kauczuk, a w wyjątkowych wypadkach, indywidualnie uzgodnionych z Min. Przem. i Handlu — inne surowce:

Ministerstwo Przem. i Handlu, Wydział Handlu Zagranicznego będzie po wydaniu zezwolenia przez Komisję Dewizową udzielać pozwoleń przywozu wyżej wymienionych surowców nadkontyngentowo.

O zezwolenie takie ubiegać się mogą zarówno osoby i firmy przetwarzające powyższe surowce lub nimi handlujące, jak również osoby posiadające należności zagraniczne. Osoby ubiegające się o wspomniane zezwolenie, winny kierować wnioski do Komisji Dewizowej za pośrednictwem banków dewizowych załączając do tych wniosków pisemną deklarację, stwierdzającą posiadanie wymienionych należności przed dn. 27 kwietnia 1936 r. oraz odpowiednie dowody.

Po wydaniu zezwolenia przez Komisję Dewizową firma handlowa lub przemysłowa, która będzie korzystać ze sprowadzanych do kraju surowców, winna zwrócić się do Min. Przem. i Handlu, Wydział Handlu Zagranicznego o wydanie pozwolenia przywozu. Wspomniane pozwolenia przywozu będą wydawane nadkontyngentowo i będą posiadać nadruk, stwierdzający, iż nie uprawniają do ubiegania się o przydział dewiz na zapłatę za sprowadzony towar.

Na podstawie uzyskanego przez zainteresowaną osobę zezwolenia Komisji Dewizowej, banki dewizowe będą uprawnione do wysyłki zagra-

nicę pod adresem wskazanym przez wnioskodawcę, jego czeków lub poleceń wypłaty (przelewów), po przedstawieniu pozwolenia przywozu oraz złożeniu zobowiązania importera do okazania w terminie wskazanym przez niego, oryginalnej faktury lub kwitu celnego na sprowadzony surowiec celem skasowania tych dokumentów.

* * *

Sprawy dewizowe w Izbach Przemysłowo-Handlowych

Ogłoszony został w prasie następujący komunikat:

Izby Przemysłowo-Handlowe współdziałają w pewnym zakresie z władzami dewizowymi przy wykonywaniu reglamentacji obrotów dewizowych z zagranicą. Do Izby Przemysłowo-Handlowej należy się zwracać w sprawach dewizowych, odnoszących się do następujących wypadków:

gdy jakiś towar nie może być sprowadzony z zagranicy inaczej, niż po przekazaniu z góry całej należności, lub zaliczki: Izby mogą wydawać firmom zaświadczenie dla Komisji Dewizowej — umożliwiające otrzymanie dewiz na ten cel;

gdy chodzi o przekazanie zagranicę należności za towar, sprowadzony w okresie przed ogłoszeniem reglamentacji dewizowej: Izby delegują rzeczoznawców księgowości (dla stwierdzenia, czy odpowiednia należność nie została już przekazana) i wydają opinie;

gdy chodzi o większy, niż dozwolone 200 zł., przydział dewiz na wyjazd za granicę kupca, lub przemysłowca w sprawach handlowych: Izby badają słuszność wniosku o przydział dewiz i wydają zaświadczenia;

przedstawiciele handlowi firm zagranicznych, pragnący korzystać z ułatwień, przyznanych im na zasadzie okólnika Komisji Dewizowej Nr. 7, mogą otrzymać z właściwej Izby zaświadczenie, iż figurują w rejestrze firm (katastrze) danej Izby.

Inne sprawy z zakresu reglamentacji dewizowej nie leżą w kompetencjach Izby Przemysłowo-Handlowej i zwracanie się w tych wypadkach do Izb jest zupełnie bezcelowe.

Wydawca: Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8

Redakcja i Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50

Konto P. K. O. 22.308 — Przekaz rozrachunkowy Nr. 176. Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata: kwart. zł. 2.—, półrocz. zł. 4.—, rocz. zł. 8.— wraz z przesyłką

Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—¹/₂ str. zł. 100—¹/₄ str. zł. 50—¹/₈ str. zł. 25

Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenfeld**